

Onkologi i sverige •

den oberoende
tidningen för
svensk cancervård

*Intressanta fynd om ER-beta
och bröstcancerbehandling*

Så kan patientöversikten
förbättra vården vid svår
PROSTATACANCER

KLL: Allt bättre behandlingsresultat

Nytt vårdprogram:
HPV-analys ersätter
**STOR DEL AV
CYTOLOGIN**

Startade ny verksamhet
– NU SLIPPER PATIENTER
BOLLAS RUNT

Nytt Diagnostiskt Centrum i Västmanland

”Nu slipper patienter bollas runt”

Att känna sig sjuk utan att veta vad som är fel, och skickas runt mellan olika vårdenheter i veckor och månader kan vara som en mardröm, fast verklig. Den upplevelsen slipper nu många i Västmanland sedan medicinkliniken i Västerås har öppnat den nya mottagningen Diagnostiskt Centrum.

– Äntligen kan vi snabbt och effektivt hjälpa de patienter som tidigare bollades runt. Det känns fantastiskt, säger överläkare Maria Eckerrot.

Personer som har allvarliga men ospecifika symtom – som oförklarad vikt-nedgång, hög feber, ryggvärk och stark trötthet – utreds ofta inom primärvården. De kan då få vänta vecko- och månadsvis mellan olika undersökningar och på resultaten av dessa. En annan patientgrupp som kan råka ut för långa väntetider med utdragen oro och oviss-het under utredningsprocessen är de vars symtom inte riktigt ”passar in” nå-gonstans i vårdstrukturen. De blir ofta skickade fram och tillbaka mellan olika sjukhuskliniker och andra vårdenheter. Detta kan även drabba patienter som diagnostiserats med cancer utan att pri-märtumören kunnat hittas.

När regeringens satsning på standar-diserade vårdförlopp kom, uppstod möjligheten att förbättra för patienter

som tidigare bollades runt. I ett projekt där flera kliniker samarbetade utvecklades idén om Diagnostiskt Centrum. Och i slutet av augusti 2016 öppnades den nya mottagningen med hjälp av cirka tre miljoner kronor per år från med-len för standardiserade vårdförlopp. Till Diagnostiskt Centrum kan vård-centraler och andra sjukhuskliniker i hela länet remittera patienter med

- allvarliga ospecifika symtom som kan bero på cancer,
- cancer med okänd primärtumör, och
- misstänkt malignt lymfom (utom dem som utgår från huvud och hals, dessa utreder öronkliniken).

Merparten av patienterna kommer på remiss från vårdcentralen och rätt många även från akuten. Teoretiskt sett skulle patienter även kunna utnyttja pa-tientlagens möjlighet att söka till mot-tagningen på egen hand, genom så kallad egen remiss, men ännu har ingen gjort det och de ansvariga hoppas att ingen kommer att vilja göra det framö-ver heller.

– Det beror bland annat på att vi vill att vissa basala undersökningar ska vara gjorda innan patienten kommer hit, för-klarar Maria Eckerrot, överläkare och ansvarig för Diagnostiskt Centrum.

Överläkare och hematolog
Maria Eckerrot är verksamhetsansvarig
vid Diagnostiskt Centrum.

Att starta en ny verksamhet är ett roligt äventyr, tycker personalen vid Diagnostiskt Centrum. Från vänster: Anette Amsler, undersköterska, Helena Granstam-Björneklett, överläkare, Romy Svensson Alldén, kontaktsjuksköterska, och Maria Eckerrot, överläkare.

– Bra förberedelser ger mer effektiva utredningar. Förutom att ta basala prover är det också viktigt att remitterande vårdgivare informerar patienten om att kallelsen hit kan komma snabbt och att utredningen görs med kort varsel. Vi vill kunna nå patienten enkelt och att patienten är beredd på det snabba utredningsförloppet.

– Hittills har remisserna för det mesta haft god kvalitet och vi har kunnat ta hand om de flesta. Diagnostiskt Centrum hjälper även till med utredning av inneliggande patienter och ibland kan då patienten skrivas hem snabbare och utredningen fortsätter hos oss.

SNÄLLARE ÄN DR. HOUSE

Onkologi i Sveriges reporter och fotograf besöker mottagningen en vinterdag när snåla vindar blåser över de stora parkeringsytorna framför före detta Centrallasarettet, numer Västmanlands sjukhus, Västerås. Lokalmässigt utgörs

”När en remiss kommer hit, gör teamet vanligen en bedömning samma dag. Ofta kan patienten kallas redan till morgonen därpå.”

Diagnostiskt Centrum av en korridor-snutt med ett mottagningsrum, ett samtalsrum och en expedition modell ”glasbur” som är verksamhetens sambandscentral.

Personalstyrkan vid Diagnostiskt Centrum består av kontaktsjuksköterska, undersköterska och ST-läkare, alla tre på heltid, samt på deltid onkolog, hematolog och sekreterare. De onkolog- och hematologspecialister som turas om att jobba här är några av de mest erfarna specialisterna vid sina respektive kliniker.

De som denna dag tar sig tid att sitta ned för en stunds intervjuamtal är,

förutom Maria Eckerrot, Helena Granstam-Björneklett, överläkare i onkologi, och Romy Svensson Alldén, kontaktsjuksköterska.

När en remiss kommer hit, gör teamet vanligen en bedömning samma dag. Ofta kan patienten kallas redan till morgonen därpå. Kontaktsjuksköterskan möter patienten och berättar lite om vad som kommer att hända. Patienten får träffa ST-läkaren som gör en noggrann undersökning. Vid tiotiden varje för-

När en remiss kommer in, gör teamet vanligen en bedömning samma dag.

... kliniken i fokus

middag träffas ST-läkaren, specialister-na och kontaktsjuksköterskan för att gå igenom remisser och pågående utredningar. Den nya patientens utredning planeras. Reporterns fråga om eventuella likheter med det medicinska mysterielösandet i TV-serien om det cyniska diagnostikgeniet Dr. House väcker viss munterhet.

– Vi är snällare än Dr. House, men minst lika kluriga. Det här är ett teamarbete. Vi slår våra kloka huvuden ihop! säger Maria Eckerrot.

– När det gäller prover försöker vi använda vår erfarenhet och vårt sunda förnuft och inte smälla av allt på en gång utan börja exempelvis med vissa cancermarkörer för att kunna smalna av utredningen.

Utredningarna görs polikliniskt. Om en utredningspatient behöver en sängplats till exempel för hjälp med laxering inför en koloskopi så ordnar man det på den intilliggande blodmagnarmavdelningen.

Mottagningen har vanligen mellan fem och tio pågående utredningar i gång samtidigt. En gång i veckan diskuteras aktuella patientfall vid en multidisciplinär konferens där företrädare för patologi, radiologi, onkologi, hematologi och andra specialiteter liksom kontaktsjuksköterskan deltar. De tar upp allt ifrån utredningsplanering och diagnostik till aktuella problem som patienten behöver hjälp med, exempelvis sömnsvårigheter och smärta.

”En viktig målsättning är att utredningen ska gå snabbt så att patienten utan onödig fördröjning får ett diagnosbesked och information om fortsatt behandling.”

SAMARBETE OCH SAMORDNING

Diagnostiskt Centrum har byggt upp ett kontaktnät med andra mottagningar som gör det enkelt att boka tider för de olika undersökningar som ska göras. Kontaktsjuksköterskan ringer runt och bokar och gör i ordning ett tidsschema för utredningen. Patienten får ett informationsblad om utredningsgången, undersökningstider och telefonnummer.

En viktig målsättning är att utredningen ska gå snabbt så att patienten utan onödig fördröjning får ett diagnosbesked och information om fortsatt behandling.

– Jag försöker samordna undersökningstiderna så långt möjligt eftersom patienterna kan ha lång resväg till sjukhuset. I många fall kan flera undersökningar göras samma dag, berättar kontaktsjuksköterskan Romy Svensson Alldén.

Det finns ingen kurator knuten till Diagnostiskt Centrum och personalen tycker inte heller att det verkar behövas.

– Patienterna är hos oss så kort tid och verkar tycka att det är en tillräcklig trygghet att de vet att de kan kontakta mig. Det är sedan, under behandlingstid och rehabilitering som kuratorstöd behövs, säger Romy Svensson Alldén.

Även om symtomorsaken i ett fåtal fall förblir okänd så får majoriteten av patienterna en diagnos efter utredningen hos Diagnostiskt Centrum. Ofta handlar det om cancerdiagnoser, men Diagnostiskt Centrum har även diagnostiserat bland annat reumatologiska sjukdomar och svåra infektioner.

Diagnostiskt Centrum släpper inte taget om patienten utan att först se till att det finns en väl förankrad plan för den fortsatta behandlingen hos lämplig vårdgivare. Patienten får med sig pär-

Kontaktsjuksköterskan Romy Svensson Alldén är patientens fasta punkt under utredningen vid Diagnostiskt Centrum.

men ”Min vårdplan” med information om diagnosen samt kontaktuppgifter om den klinik som tar över och bokade tider där.

BARA POSITIVA ERFARENHETER HITTILLS

Det är med stor entusiasm som trion berättar om mottagningens första månader.

– Det är jättespännande att vara med och bygga upp en ny verksamhet från grunden. Före starten hade vi ju ingen aning om vilket genomslag detta skulle få, men antalet remisser har hittills hamnat på en hanterlig nivå, med ungefär en ny remiss om dagen, berättar onkologöverläkare Helena Granstam-Björneklett.

– Antalet cancerpatienter har ökat starkt på senare år och vi får tillgång till allt fler effektiva behandlingar. Inte minst av dessa skäl är det mycket vär-

Dags för FORTBILDNING?

På Onkologiisverige.se hittar du nu utbildningar som riktar sig till dig som är hematolog, onkolog eller innehar någon annan specialitet som behandlar cancer. Vi samlar utbildningar på ett ställe så du slipper leta runt.

Anmäl dig för vårt nyhetsbrev så får du automatiskt information om nya kurser och utbildningar. Mejla till:

INFO@ONKOLOGIISVERIGE.SE

Planerar ni utbildningsaktiviteter är ni välkomna att kontakta oss för att diskutera era behov av att nå ut till relevanta deltagare.

Onkologi i sverige
den oberoende
rösten för
svensk cancervård

Onkologi i Sverige, Tyra Lundgrens väg 6, 134 40 Gustavsberg
Telefon 08 570 10 520, www.onkologiisverige.se